

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Славянска филология

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	2	0
---	---	---	---

(код и наименование)

История на славянските литератури II част

Преподавател: доц. д-р Ани Бурова

гл. ас. д-р Славея Димитрова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	45
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспитиране)	
Обща аудиторна заетост		75
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	75
Обща извънаудиторна заетост		105
ОБЩА ЗАЕТОСТ		180
Кредити аудиторна заетост		2,5

Кредити извънаудиторна заетост	3,5
ОБЩО ЕКСТ	6

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	25 %
2.	Текуща самостоятелна работа /контролно	25 %
3.	Изпит	50 %

Анотация на учебната дисциплина:

Дисциплината „История на славянските литератури” е един от предметите в учебния план на специалността „Славянска филология”, които формират у студентите общославистична компетентност. Дисциплината обхваща развитието на славянските литератури (без българската и руската) от Модернизма на прелома на XIX-ти и XX-ти век до наши дни. Процесите и явленията се разглеждат както в литературноисторически, така и в съпоставителен план, като се открояват типологическите сходства и разлики между отделните славянски литератури. Лекционният курс ситуира процесите, протичащи в славянските литератури, в контекста на европейските литературни и културни тенденции. Явленията се разглеждат в тяхната континуалност, като се проследяват промените в представите за литературата, художествените парадигми и тематичните акценти в различните литературни периоди. Открояват се значимите авторски присъствия, като се коментират в плана на тяхната вписаност в литературните процеси.

Предварителни изисквания:

- Основни познания върху историята и културната история на славянските народи;
- Познания върху основните периоди в развитието на европейската култура;
- Познания върху характеристиките на литературните периоди и направления;
- Компетентност по отношение на основните литературни понятия и термини.

Очаквани резултати:

След успешно завършване на курса се очаква студентите:

- да се ориентират в основните периоди и явления в историята на славянските литератури, както и да познават значимите авторски присъствия в тях;
- да ситуират славянския литературноисторически процес в европейските културни контексти;
- да разбират типологията на основните културни модели, в които протичат литературните процеси при различните славяните;
- да имат основни компаративни наблюдения върху историята на славянските литератури.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Усвояването на дисциплината осигурява на студентите слависти фундаментални знания върху историята на славянските литератури, които в следващи етапи от следването се явяват основа за изучаването на литературата от основния славистичен профил, в който се обучават, както и на други литературни дисциплини.

Учебно съдържание

Лекционен курс

№	Тема:	Хорариум
1.	Модернизъм в славянските литератури. Характеристика на процесите, направления, художествен език, жанрова система. Литературата на „Млада Полша”. Творчеството на Станислав Пшибишевски, Ян Каспрович, Станислав Виспянски. Жанров модел на полския неоромантичен роман. Творчеството на Владислав Реймонд и Стефан Жеромски.	3
2.	Чешката литература в периода на модернизма. Декаданс и символизъм. Творчеството на Карел Хлавачек, Отокар Бржезина, Антонин Сова, Петър Безруч. Словашки модернизъм. Творчеството на Иван Краско.	3
3.	Модернизмът в южнославянски контекст. Сръбски парнализъм и символизъм. Йован Дучич, Милан Ракич. Модерният роман на Борисав Станкович. Хърватски и словенски модернизъм. Иван Цанкар. Творчеството на Бранислав Нушич в контекста на литературата от края на XIX и началото на XX в.	3
4.	Междувоеен авангард. Характеристика на процесите, литературни направления и художествени програми. Полски авангард. Първи (Краковски) и Втори авангард. Кръгът „Скамандър” в контекста на междувоенната литература. Творчеството на Леополд Стаф, Юлиан Тувим, Константи Илдефонс Галчински, Бруно Яшенски.	3
5.	Чешки авангард. Литературният кръг „Деветсил“. Цивилизъм, поетизъм и сюрреализъм. Творчеството на Витезслав Незвал и Ярослав Сайферт. Словашки поетизъм. Творчеството на Ладислав Новомески. Междувоеен авангард в южнославянските литератури.	

	Сръбски сюрреализъм. Хърватски експресионизъм.	
6.	Междувоенен авангард в украинската литература. Пролетарската поезия в контекста на междувоенната литература. Отношения с поетиката на авангарда. Творчеството на Иржи Волкер и Владислав Броневски.	3
7.	Междувоенна проза. Жанрови и тематични характеристики; експерименти с художествения език. Творчеството на Витолд Гомбрович, Мирослав Кърлежа, Милош Църнянски, Владислав Ванчура.	3
8.	Творчеството на Карел Чапек в контекста на литературата между двете световни войни – промени в жанровете на романа, разказа и драмата. Тематичен диапазон. Антиутопични произведения. Прозата на Ярослав Хашек – експеримент с жанра и художествения език на романа.	3
9.	Творчеството Иво Андрич в контекста на литературния XX век. Историческа проза. Представи за историята, романови и повествователни модели.	3
10.	Славянските литератури през втората половина на XX в. Социокултурни контексти. Отношението официална – неофициална литературна традиция. Самиздатска литература.	3
11.	Емигрантската литература от втората половина на XX в. – хронология и типология. Милан Кундера – художествено своеобразие на романовия жанр. Чеслав Милош – тематични и художествени измерения на лирическото и прозаическото му творчество.	3
12.	Основни художествени тенденции в прозата от втората половина на XX в. Тематична и жанрова динамика. Творчеството на Бохумил Храбал, Доминик Татарка, Драгослав Михайлович, Меша Селимович.	3
13.	Основни тенденции в драматургията. Творчеството на Славомир Мрожек и Вацлав Хавел.	3
14.	Основни тенденции в поезията от втората половина на XX в. Художествени и тематични доминанти. Творчеството на Чеслав Милош, Збигнев Херберт, Вислава Шимборска, Тадеуш Ружевич, Владимир Холан, Ярослав Сайферт, Десанка Максимович, Весна Парун, Йован Христич.	3
15.	Славянските литератури в края на XX и началото на XXI в. Постмодернизъм – художествени модели и типология	3

<p>на протичането му в контекста на славянските литератури. Творчеството на Милорад Павич и Данило Киш.</p> <p>Динамика на процесите и многообразие на художествените явления в съвременните славянски литератури. Творчеството на Дубравка Угрешич, Драго Янчар, Иржи Кратохвил, Анджей Сташук, Юрий Андрухович, Яхим Топол, Олга Токарчук.</p>	
--	--

Учебно съдържание

Семинарни занятия

1.	Литература на Млада Полша. Ян Каспрович – „Химни“	2
2.	Литература на Млада Полша. Владислав Реймонт – „Селяни“	2
3.	Модернизъм в сръбската литература. Борисав Станкович – „Нечиста кръв“ Бранислав Нушич – „Автобиография“, комедии (по избор)	2
4.	Полски авангард. Гадеуш Пайпер – „Град, маса, машина“; Юлиан Тувим – „Бал в операта“; Константи Илдефонс Галчински – „Сервус, Мадона“, „Скумрия с домати“; Бруно Яшенски – „Обувка в ревера“, „Повръщащи статуи“ Украински авангард. Михайл Семенко – „Кондуктор“, „Аз“, „Стихотворение“, „Авиатор“, „Желание“; Гео Шкурупий – „Аз“, „Тяло“, „Гняв“, „Производство“	2
5.	Чешки поетизъм. Карел Тайге – „Поетизмът“; Витезслав Незвал – „Папагал на мотоциклет“, „Азбука“, „Едисон“; Ярослав Сайферт – „На вълните TSF“; Ладислав Новомески – „Ромбоид“, „Непознатата“, „Слънце във водите“, „Нощ на склона“ Пролетарска поезия. Владислав Броневски – „Улица Мила“, „Лодз“; Иржи Волкер – „Покорност“, „Лице зад витрината“, „Гост в къщи“, „Тежък час“, „Балада за нероденото дете“, „Балада за очите на огняря“, „Очи“, „На рентген“	2
6.	Междувоенна проза в чешката литература. Ярослав Хашек – „Приключенията на добрия войник	2

	Швейк през световната война“	
7.	Междувоенна проза в чешката литература. Карел Чапек – „Разкази от единия и от другия джоб“, „R.U.R.“, „Война със саламандрите“	2
8.	Южнославянските литератури след края на Втората световна война. Иво Андрич – „Мостът на Дрина“, „Травнишка хроника“	2
9.	Емигрантската литература от втората половина на XX в. Чеслав Милош – „Поробеният разум“	2
10.	Емигрантската литература от втората половина на XX в. Милан Кундера – „Непосилната лекота на битието“	2
11.	Драматургията в славянските литератури през през втората половина на XX в. Вацлав Хавел – „Аудиенция“ Прозата в славянските литератури през втората половина на XX в. Бохумил Храбал – „Строго охранявани влакове“, „Обслужвал съм английския крал“, „Уроци по танци за възрастни и напреднали“	2
12.	Поезията в славянските литератури от втората половина на XX в. Чеслав Милош, Збигнев Херберт, Вислава Шимборска, Владимир Холан, Ярослав Сайферт, Йован Христич	2
13.	Постмодернизъм в славянските литератури. Милорад Павич – „Хазарски речник“	2
14.	Постмодернизъм в славянските литератури. Данило Киш – „Енциклопедия на мъртвите“; Дубравка Угрешич – „Американски речник“, „Четенето забранено“	2
15.	Славянските литератури в края на XX и началото на XXI в. Олга Токарчук – „Бегуни“; Юрий Андрухович – „Московиада“	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Полски модернизъм – литературата на „Млада Полша“. Поезията на Ян Каспрович.
2.	Жанрова типология на полския неоромантичен роман – Владислав Реймонд, Стефан Жеромски.
3.	Модернизъм в чешката и словашката литература. Основни художествени явления. Художествени модели на чешкия декаданс и символизъм.
4.	Модернизъм в южнославянските литератури – основни направления. Иван Цанкар. Модерният роман на Борисав Станкович.
5.	Творчеството на Бранислав Нушич в контекста на литературата от края на

	XIX и началото на XX в.
6.	Поезия на полския междувоенен авангард. Първи и Втори авангард. Литературният кръг „Скамандър”.
7.	Поезия на чешкия и словашкия междувоенен авангард. Цивилизъм, поетизъм и сюрреализъм. Творчеството на Витезслав Незвал и Ярослав Сайферт.
8.	Поезия на южнославянския междувоенен авангард. Експресионизъм и сюрреализъм.
9.	Пролетарската поезия в контекста на междувоенната литература – художествени и тематични модели. Творчеството на Иржи Волкер.
10.	Художествени тенденции и явления в междувоенната проза. Творчеството на Витолд Гомбрович.
11.	Художествени тенденции и явления в междувоенната проза на Мирослав Кърлежа.
12.	Творчеството на Карел Чапек в контекста на междувоенната проза – жанрови трансформации на романа, разказа и драмата; тематичен диапазон; антиутопични произведения.
13.	Творчеството на Ярослав Хашек в контекста на междувоенната проза – измерения на жанровия и езиков експеримент в романа.
14.	Историческата проза на Иво Андрич – представи за историята; жанрови и повествователни модели.
15.	Славянските литератури през втората половина на XX в. Социокултурни контексти на развитие на литературата. Отношението официална – неофициална литературна традиция. Емигрантска литература – типология и хронология на явлението.
16.	Творчеството на Чеслав Милош в контекста на емигрантската литература и на литературата от втората половина на XX в. Поезия, проза, тематичен обхват.
17.	Творчеството на Милан Кундера в контекста на емигрантската литература. Романът на Милан Кундера – жанрови и тематични измерения, място в развитието на романовия жанр през втората половина на XX в.
18.	Основни процеси и тенденции в поезията в славянските литератури през втората половина на XX в. Творчеството на Збигнев Херберт, Вислава Шимборска, Тадеуш Ружевиц, Ярослав Сайферт, Владимир Холан, Десанка Максимович, Весна Парун, Йован Христич.
19.	Основни процеси и тенденции в прозата в славянските литератури през втората половина на XX в. Творчеството на Бохумил Храбал.
20.	Основни процеси и тенденции в драматургията в славянските литератури през втората половина на XX в. Творчеството на Вацлав Хавел.
21.	Художествени модели на постмодернизма в славянските литератури. Творчеството на Милорад Павич и Данило Киш.

22.	Славянските литератури в края на XX и началото на XXI в. – основни процеси и художествени явления. Творчеството на Дубравка Угрешич, Юрий Андрухович, Олга Токарчук.
-----	--

Библиография

Основна:

Литературни истории, обзорни трудове и антологии:

Бонджолов, Христо, Савов, Ганчо. История на южнославянските литератури, Велико Търново, 2012.

Кшижановски, Юлиан. История на полската литература, София, 1988.

Ничев, Боян. Модернизъм и символизъм в южнославянските литератури, София, 2002.

Павлов, Иван, Тодоров, Величко, Балабанова, Христина. История на чешката литература, част 1, 2, С., 1986, 1989.

Полската поезия между двете световни войни, съставител Панайот Карагьозов, София, 2019.

Савов, Ганчо. Южнославянските литератури през XX столетие, Велико Търново, 2009.

Монографии, сборници, статии:

Биолчев, Боян. Станислав Виспянски, София, 2003.

Бурова, Ани. Литературните направления на чешкия модернизъм – хомогенност и разнородност на художествените езици. – Годишник на Софийския университет "Св. Климент Охридски", Факултет по славянски филологии, том 98 / 2013, с. 33 – 51.

Бурова, Ани. Литературата и фрагментаризираният свят, София, 2014.

Георгиев, Никола. Българска хашекиада, София, 1997.

Григоров, Добромир. Милан Кундера и познанието на романа, София, 2001.

Иванова, Албена. Поезията на южнославянския символизъм, София, 2006.

Иво Андрич и неговата Босна, съставители Катя Йорданова, Ина Христова, София, 2003.

Игов, Светлозар. Иво Андрич, София, 1992.

Игов, Светозар. Иво Андрич. Исторически песимизъм и трансцендентални блянове, София, 2012

Карагьозов, Панайот. Някогашните славяни днес, София, 1997.

Карагьозов, Панайот. Календари, мъченици и поети. Статии по полска история и литература, София, 2010.

Карпински, Войчех. Книги бунтовни, София, 1999.
Миндова, Людмила. Другата Итака, София, 2016.
Оруш, Константин. Балкански бдения, София, 2013.
Тодоров, Величко. Световният чех. Книга за Карел Чапек, София, 1990.
Христова, Ина. Мирослав Кърлежа, София, 2005
Чолакова, Жоржета. Лицата на човека в поезията на чешкия авангардизъм, Пловдив, 1998.

Допълнителна:

Бахнева, Калина. Преселението на художественото слово. Полският романтизъм и модернизъм и френският символизъм в българския поетичен контекст от края на XIX до 20-те години на XX век, София, 1993.
Бахнева, Калина. Елада и Рим в полската литература през XIX и XX век, София, 2020.
Бодаков, Марин. Още не е загинала. Разговори с полски интелектуалци, Велико Търново., 2021.
Бурова, Ани. Метаморфозите на една културна утопия. В: Средна Европа в три есета – Анджей Сташук, Юрий Андрухович, Яхим Топол, С., 2020, с. 7 – 16.
Вахтел, Андрю Барух. Да твориш след комунизма. Ролята на писателя в Източна Европа, София, 2007.
Георгиева, Десислава. Мостове от думи. Полската литература в България в периода между двете световни войни. София, 1997.
Григоров, Добромир. Градината на литературната история. Пражката школа и нейният принос за обновяването на литературната история, С., 2012.
Григорова, Маргрета. Хоризонти и пътища на полската идентичност, Велико Търново, 2002.
Григорова, Маргрета. Литературни посвещения. Ритуални зони на словото в полската литература, Велико Търново, 2003.
Григорова, Маргрета. Очите на словото. Полонистични студии, Велико Търново, 2014.
Изгнаничеството. Драма и мотивация, съставител Магда Карабелова, София, 1996.
История литератур западных и южных славян, т. 3, ред. совет Будагова, Л. Н., Липатов, А. В., Никольский, С. В., Москва, 2001.
Костова-Панайотова, Магдалена. По шевовите на литературата (Между изтока и запада – граници и идентичности), Благоевград, 2021.
Мацура, Владимир. Обувките на Масарик. Щастливата епоха, София, 2021.
Мукаржовски, Ян. Студии по теория на изкуството, София, 1993.
Можейко, Едвард. Социалистическият реализъм, София, 2009.

Павлов, Иван. Наративът и неговите литературни силуети, София, 1997.
Преводна рецепция на европейските литератури в България. Балкански литератури. София, 2004.
Преводна рецепция на европейските литератури в България. Славянски литератури. София, 2002.
Рецепция на славянските литератури в България след 1989 г. и на българската литература в съответните страни (сайт): <https://litreception.wordpress.com/>
Чавдаров, Рачо. Помагало по история на славянските литератури, ч. 1–3, Шумен, 1991–2003.
Шалда, Франтишек Ксавер. Безсмъртие на творчеството, Варна, 1984.

Дата: 27. 05. 2024 г.

Съставил:

доц. д-р Ани Бурова

гл. ас. д-р Славея Димитрова

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.